

Preek over Johannes 3:22-36

- Schildwolde, 29 januari 2017
- Kees van Dusseldorp

Het gaat om Jezus!

votum en groet

Ps.19:2,3

wetslezing

Ps.32:1,3

gebed

lezen: Joh.3:22-36

Ef.1:3-14

Ps.96:1,6,7,8 [Wiekslag 1-8]

preek: Joh.3:29-30

Ld.112:1-5

gebed

collecte

Gz.68

zegen

Gemeente van Jezus Christus,

Een bruidspaar is het stralend middelpunt van een bruiloft. Zo hoort het te zijn. Toch? Vrouwelijke gasten mogen niet mooier gekleed zijn dan de bruid. Mannen mogen zichzelf niet op de voorgrond zetten, ten koste van de bruidegom. Het gaat om het bruidspaar. En ieder die het bruidspaar een warm hart toedraagt, die is blij met hun geluk, zet zich in voor een feestelijke sfeer en draagt bij aan de blijdschap.

Tja, het was niet mijn bedoeling om iets over bruiden en bruidegoms te zeggen, nu ik dat net twee weken geleden heb meegemaakt. Daarom had ik Johannes 2 overgeslagen, over de bruiloft in Kana. Maar nu ik mij verdiept heb in het laatste deel van Johannes 3, nu kom ik er niet onderuit. En eigenlijk vind ik dat ook wel mooi. Vooral omdat het hier gaat over de bruiloft van het Lam. Jezus als de bruidegom en Gods volk als de bruid. Het bruidspaar is het stralende middelpunt. En als wij aangesproken worden als de bruid, dan is het dubbel waar: het gaat om de bruidegom!

Het gaat om Jezus! Dat is de kern van dit bijbelgedeelte. Het is de boodschap van Johannes de Doper. Hij noemt Jezus de bruidegom en zichzelf de vriend van de bruidegom. Dat is een verschil. Een beslissend verschil. Want de bruidegom krijgt de bruid. En zijn vriend niet. Maar wat is de vriend blij als hij het geluk van bruidegom en bruid ziet!

Het gaat om Jezus! Dat zegt Johannes de Doper tegen zijn leerlingen. En hij bedoelt het voor iedereen. Als de laatste profeet van het Oude Testament zet hij de schijnwerpers vol op Jezus. Voor de hele wereld. Ook ons stuurt hij naar Jezus. Het gaat om Jezus. Hij komt van de hemel. Hij spreekt de woorden van God. Hij draagt de volheid van de Heilige Geest. Hij heeft alle macht van God ontvangen. Hij moet groter worden, zegt Johannes. En ik kleiner. Hij moet groter worden! Door steeds meer mensen erkend. Door meer mensen geloofd. Door meer mensen gevolgd. Want Hij is het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt. Hij is de Zoon, bij wie mensen gered worden van Gods toorn. Hij is de Mensenzoon, bij wie de mensen eeuwig leven krijgen. Het gaat om Jezus! Laat Hij het stralend middelpunt zijn!

Het is van levensbelang dat wij elkaar daaraan steeds weer herinneren. Dat het om Jezus gaat. Alleen als Jezus het hart van je geloof vormt, blijf je een levend kind van God. Want als het niet om Jezus draait, gaat het om andere zaken draaien. In je leven. In je geloof. In de kerk. En het gebeurt zo snel. Maar als er andere zaken in het centrum komen te staan, raak je het contact met de Vader kwijt. Je verliest het leven.

**

Zullen we eerst eens goed luisteren naar het verhaal? Dat levert ons meer begrip voor wat Johannes zegt. En dat helpt ons ook, om het goed door te vertalen naar ons eigen leven. Bovendien maakt het ons meer vertrouwd met een stukje van het bijbels verhaal.

Het begon met een discussie over de doop. Kennelijk roept de doop al vanaf het begin discussie op. En misschien is dat ook wel logisch. Want dopen heeft betrekking op een fundamentele verandering van je hart, je leven en je toekomst.

Johannes was de eerste die mensen doopte. Voor zover wij weten, heeft hij die praktijk ingevoerd. Natuurlijk waren er wel joodse tradities voor reiniging en wasbeurten. Maar wat Johannes doet, lijkt volstrekt nieuw. Daarom krijgt hij ook zijn bijnaam, de Doper, de Onderduwer. Speciaal is, dat Johannes doopt in de Jordaan, de rivier waar Israel destijds doorheen moest om het beloofde land in te trekken. Zijn doop was een doop van boete en voorbereiding. Die doop van Johannes had een andere inhoud dan onze doop. Door belijdenis van zonden en een gebed om de Messias, werden de mensen voorgesorteerd op de komst van de Heer. En Johannes heeft wat mensen gedoopt! Daar hebben wij nauwelijks beeld van. Mensen beschouwden hem als de belangrijkste profeet van alle tijden. En lieten zich massaal dopen. Het was een grote opwekking onder het volk.

Op een gegeven moment begint ook Jezus te dopen, zo vertelt Johannes. Voor veel christenen is dat misschien een onbekend stukje van de geschiedenis. Dat Jezus zelf ook doopte. Of, om het precieser te zeggen, dat zijn leerlingen doopten. Dat is trouwens wel opvallend. Dat Johannes eerst schrijft dat Jezus doopt en later verduidelijkt dat Jezus dat niet zelf persoonlijk deed, maar door zijn leerlingen. Kennelijk mag je dat op allebei manieren zeggen. Wie gedoopt is door een leerling van Jezus, is door Jezus zelf gedoopt. De oude kerkvader Augustinus legt daar de vinger bij. Hij zegt: Het komt blijkbaar voor Johannes op hetzelfde neer of Jezus iemand doopt, of dat zijn leerlingen dat doen. Je mag dat nog steeds zeggen, vindt Augustinus: Als een dienaar van Jezus een mens doopt, dan is die persoon door Jezus gedoopt. Als jij gedoopt bent, heeft een dominee dat gedaan. Maar omdat hij een dienaar van Jezus is, het in opdracht van Jezus heeft gedaan en het verwijst naar de inlijving bij Jezus, mag je ook zeggen: Jezus heeft mij gedoopt.

Jezus doopt dus ook, door de handen van zijn leerlingen. Dat heeft inhoudelijk een andere betekenis dan de doop van Johannes de Doper. De mensen die zich door Jezus' laten dopen, geven daarmee te kennen dat ze Jezus erkennen als de Messias. Dat ze zijn getuigenis aanvaarden en door hem gered willen worden. Eigenlijk niet zoveel verschil dus met de doop die wij vandaag in de kerk bedienen in opdracht van Jezus. Ik kan me voorstellen dat mensen die zich door Jezus lieten dopen, al eerder door Johannes gedoopt waren. Zoals ze een paar jaar later een derde keer gedoopt kunnen worden met de Heilige Geest. In die bijzondere tijd ging het anders dan nu. Maar de kern is gelijk: wie zich door Jezus laat dopen, die verbindt zich aan de Heer en wordt een leerling van Jezus.

Een gelijktijdige doopactie van Johannes en Jezus. Dat roept vragen op. Er ontstaat een discussie met een anonieme jood over deze dooppraktijken. De leerlingen komen er niet uit en gaan ermee naar Johannes toe. 'Ze gaan allemaal naar die man toe! Die man, waar u zo positief over was, die is nu zelf aan het dopen geslagen!' Ze zijn bang voor verwarring. Misschien bezorgd over het aanzien van hun grote profeet, Johannes. Misschien wel jaloers op de toeloop naar Jezus.

**

Maar deze grote profeet is helemaal niet rouwig om de toeloop naar Jezus. Het brengt hem zelfs in een feeststemming! Alsof hij een bruiloft meemaakt! Hij wordt helemaal enthousiast. 'Wie de bruid heeft, is de bruidegom', zegt hij. Jezus krijgt het volk. En dat is precies de bedoeling! Johannes zegt: 'Ik ben maar gewoon een mens. Ik kom van de aarde. Maar Hij is uit de hemel. Ik ben gekomen om zijn komst voor te bereiden. En dat de mensen naar hem toestromen, dat ontroert mij. Ik word er zó blij van om dat te zien.'

Wie de bruid heeft, is de bruidegom. Ik ben de vriend van de bruidegom. En ik vind het geweldig dat de bruid zich aan hem geeft. Kijk dan: het gaat om Jezus. Het gaat niet om mij. Hoe prachtig is het, dat al die mensen hem erkennen en zich door hem laten dopen! Daar leef ik voor!

Johannes de Doper noemt zichzelf de vriend van de bruidegom. Zo'n vriend had in het oude Israel een belangrijke taak. Vaak speelde hij een rol bij de onderhandelingen met de familie van de bruid. Hij regelde het bezoek van de bruidegom bij de bruid. Hij was getuige bij de huwelijksvoltrekking. Hij was weddingplanner en ceremoniemeester. Voor een feest dat een paar dagen duurde. In joodse bronnen staat dat deze vriend ook tijdens de bruidsnacht wakker moest blijven om te horen of het goed ging in het echtelijk bed. De vriend van de bruidegom speelt een centrale rol. Maar hij krijgt de bruid niet. Hij is erop gericht om het de bruidegom naar de zin te maken. En is gespitst op woorden of gebaren waarmee hij kan zien hoe de bruidegom zich voelt en wat hij nodig heeft. Het geluk van de bruidegom, dat is zijn beloning!

De bruidegom! Zo noemt Johannes de Doper Jezus. En de bruid, dat is het volk van God. Zoals ook op andere plaatsen in de Bijbel de kerk de bruid van Christus wordt genoemd. Paulus schrijft bijvoorbeeld aan de christelijke gemeente in Korinthe: 'Ik waak over u. Ik heb u aan één man uitgehuwelijkt, aan Christus. En ik wil u als een kuise bruid aan hem geven.' En de apostel Johannes noemt het nieuw Jeruzalem later 'de bruid, die zich voor haar man versiert' en zo begint aan 'de bruiloft van het Lam'. Een prachtig beeld.

Johannes de Doper wordt heel blij van de toeloop naar Jezus. Hij is dankbaar voor ieder mens die zich door Jezus laat dopen. Wie de bruid heeft, is de bruidegom. Johannes, de vriend van de bruidegom, is er diep gelukkig mee. Hij ziet Jezus groter worden. Hij ziet de eerste tekenen van de bruiloft van het Lam. Want het draait om Jezus.

**

Waarom gaat het om Jezus? Omdat Jezus van boven komt, uit de hemel. Dat zei Nicodemus al. Johannes de Doper, de grootste profeet van het oude verbond, zegt het ook. 'Ik kom uit de aarde', zegt hij. 'Ik ben mens onder de mensen, spreek menselijke taal en geef menselijke informatie. Maar Jezus komt uit de hemel. Zijn onderwijs is belangrijker dan dat van mij. Hij geeft hemelse informatie. Hij kan vertellen hoe lief God de wereld heeft. Hij kan vertellen wie de Vader is en wat de Vader wil. Want Hij komt van boven. En Hij vertelt het beneden. Luister naar Hem!'

Waarom gaat het om Jezus? Omdat Hij de woorden van God spreekt, verklaart de profeet Johannes. Wil je weten wat God jou te zeggen heeft? Luister naar Jezus. Wil je weten wat Gods wil voor jou is? Gehoorzaam dan aan Jezus. Wil je weten wat God jou te geven heeft? Ga dan naar Jezus. Hij spreekt over eeuwig leven. Over niet verloren gaan. Over redding van de wereld. Over wegnemen van de zonde. Over leven in het licht. Over liefde ontvangen en liefde geven. Wat Jezus zegt, zijn de woorden van God. Wat Jezus doet, zijn de daden van God.

Waarom gaat het om Jezus? Omdat Hij de volheid van de Heilige Geest heeft ontvangen, profeteert Johannes. Heel de Heilige Geest heeft zich samengetrokken in Jezus Christus. Hij is gezalfd met de Geest, wordt door de Geest geleid, bevrijdt en geneest door de

Geest, begint aan de nieuwe woning voor de Geest en deelt uit van de Heilige Geest. God heeft de volle Geest op Jezus gelegd. En Jezus deelt daarvan uit. Wij ontvangen daar ook van. Niet zoals Jezus zonder maat. Maar naar de maat van ons geloof, naar de maat van onze roeping. Maar niemand ontvangt de Geest van God, dan uit de handen van Jezus. En ieder die leeft uit de Geest, is een getuige van Jezus.

Waarom gaat het om Jezus? Omdat Hij alle macht van God heeft gekregen, vertelt Johannes de Doper tenslotte. De Vader heeft alle macht aan de Zoon overgedragen. De macht om te redden. De macht om te vergeven. De macht om te genezen. De macht om te overwinnen en te bevrijden. De macht om het vuur van Gods oordeel te laten gaan over onrecht en slechtheid. De macht om op te wekken uit de dood. De macht om eeuwig leven te geven. Hij is het Lam, dat de zonde van de wereld wegneemt. Dat kan Hij. Dat mag Hij. Dat doet Hij.

Dat is het getuigenis van Johannes de Doper. Snap je nu, waarom hij zó blij wordt van al die mensen die naar Jezus gaan? Waarom hij ontroerd raakt, als hij ziet dat mensen zich laten dopen door Jezus? Hij ziet hoe de bruid tevoorschijn komt. En zich geeft aan de bruidegom. Hij is de vriend van de bruidegom. En niets geeft hem groter voldoening dan te zien dat de bruidegom straalt van liefde en geluk. Het gaat om Jezus!

**

Het gaat om Jezus! In goed Amerikaans zou je kunnen zeggen: Jesus first! Maar dan niet om de immigratie te beperken, de grensen te sluiten, vreemdelingen te verwijderen en zondaren op te sluiten. Integendeel. Jesus first! Want dan gaat het leven open, komen mensen tot bloei, wordt onrecht rechtgezet, leren mensen vertrouwen en liefhebben en vinden vreemdelingen hun eeuwig thuis.

Het gaat om Jezus! Ik wil dat graag op een paar punten concreet maken. Het gaat om Jezus in alle levensovertuigingen en religies in deze wereld. Veel mensen geloven wel dat er iets is, maar de Vader ontmoet je alleen in Jezus Christus. Mohammed sprak geen woorden van God. Moslims kennen de Vader niet. Buddha gaf geen boodschap van God door. Meditatie en bewustwording brengen mensen niet bij God. Oude wijsheden en nieuwe waarheden, verhalen en mythes, wetenschap en filosofie, ze lijken wel iets van God door te geven. Maar ze brengen je niet bij de echte God. Dat doet alleen Jezus, de Messias.

Dat klinkt radicaal en exclusief. En dat is het ook. Als je alle godsdiensten op één hoop gooit, dan leer je God niet kennen. Als je denkt dat het christelijke geloof slechts een variant is van alle religies die er zijn, die ben je Jezus kwijt. En daarmee ben je je leven kwijt. Als jij ervan uitgaat, dat iedereen wel iets van de waarheid heeft, dan heb je de Waarheid nog niet leren kennen. Het gaat om Jezus. Dat betekent niet dat je alle andere mensen haat, negeert of ontloopt. Integendeel, het betekent dat jij je aan Jezus geeft. En anderen met woorden en daden aan Jezus voorstelt. Jezus is beslissend.

**

Het gaat om Jezus. Jesus first! Laat Hij ook centraal staan in je Godsbeleving. Het lijkt er wel eens op, dat christenen meer leven met God de Schepper. De God die onze wereld in

stand houdt en regeert. De God die alles regelt en de dagelijkse gang van zaken aanstuurt. Gelovigen zijn zich bewust van hun beperktheid en zwakheid, weten dat het leven onvoorspelbaar is en soms verbijsterend hard. Maar God staat erboven. Je moet Hem op de een of andere manier leren vertrouwen. Dat het goed is wat Hij doet. En dat het allemaal goed zal komen.

Maar mensen, het komt niet altijd goed. Tenminste, wat wij als goed ervaren. Mensen sterven, soms veel te jong. Mensen worden ziek, raken soms onherstelbaar beperkt. Onrecht wordt vaak niet bestraft, slachtoffers niet geloofd. Menselijk relaties gaan kapot, zelfs soms tegen hun wil in. En wie zich in zijn of haar geloof niet tot Jezus heeft gewend, die raakt God zomaar kwijt.

Je let teveel op deze wereld. Wat je hebt en kunt. En wat je mist en wat niet lukt. Weet je, alles wat je opbouwt kan een zegen of een vloek voor je worden. Gezondheid, vrienden, resultaten. En ook alle wat je aan ellende meemaakt kan een zegen of een vloek voor je worden. Werkloosheid, eenzaamheid, oneerlijke behandeling. Er is iets anders nodig om als kind van God te leven. Om de blijdschap te leren die alle verstand te boven gaat.

Het gaat om Jezus! De macht die Jezus heeft, is niet bedoeld om alles voor iedereen goed te laten verlopen. Zijn macht is gericht op vergeving, verzoening en vrede met God. Hoe je omstandigheden ook zijn. Zijn macht is gericht op hoop en toekomst, eeuwig leven in plaats van verloren gaan onder het oordeel van God. Niemand redt het in het leven buiten Jezus om. En Hij zoekt je op, in gezondheid en ziekte, in voorspoed en tegenspoed, in blijdschap en verdriet, in een omgeving van liefde en in die van haat. Geef je aan Hem. Ben je gedoopt? Vernieuw dan je band met Jezus. Laat Hij centraal staan. Dan gaat het misschien niet goed met je lichaam, maar wel met je ziel. Dan gaat het misschien niet goed met je aardse leven, maar wel met je hemelse. En dat is het eeuwige leven.

**

Ik kies nog een derde uitwerking. Het gaat om Jezus. Dat geldt ook voor de kerk. We houden ons met veel dingen bezig. Organiseren van alles, maken beleid, nemen beslissingen. Sommigen zetten zich enthousiast in. Anderen staan meer aan de zijlijn. Er moet ook van alles gebeuren. Soms gaat dat goed, soms gaat het fout. Soms doen we domme dingen met elkaar. En soms pakt nieuw beleid heel goed uit. Soms staan we tegenover elkaar. En soms zijn we het met elkaar eens. Soms weten we het gewoon niet. In de gemeente, in ons kerkverband. Of soms denken we het te weten, maar moeten we terugkomen op eerdere uitspraken. Soms zijn we bang om te zeggen wat er gezegd moet worden. En laten we elkaar de verkeerde kant opgaan. Of laten we elkaar vastroesten. We zijn net mensen. Met soms het risico dat we de naam van God gebruiken voor onze eigen conclusies en belangen. En soms het risico dat we de naam van God niet noemen, waar dat wel moet.

Het gaat om Jezus! Ook binnen de kerk draait het om hem. Dat is in in elk geval de bedoeling. Zijn wij niet allen in zijn naam gedoopt? Vieren we niet samen het avondmaal? Zijn we niet allen geroepen om zijn leerling te zijn en samen zijn lichaam te vormen? In Hem ligt de onzichtbare band met elkaar, ook waar we het faliekant oneens zijn of elkaar compleet niet begrijpen of zelfs niet vertrouwen. In Hem ligt de roeping om het met elkaar uit te houden en naar elkaar om te zien. In Hem ligt de liefde en de wijsheid om el-

kaar aan te spreken, elkaar te troosten, elkaar aan te sporen en voor elkaar te bidden. In Hem ligt de Geest die ons helpt om elkaar ruimte te geven, om met elkaar te lachen en te huilen, om samen te zingen en te luisteren, om het licht van Jezus te laten schijnen. De Geest die ons klaarmaakt om de bruid van het Lam te worden.

**

Het gaat om Jezus. Johannes de Doper is zo blij als mensen zich door Jezus laten dopen. Hij moet groter worden en ik kleiner! Jezus first. Ik kies nog een laatste toepassing. Laat het ook om Jezus gaan in je toewijding. Als je in zijn naam gedoopt bent, laat Hij dan ook het middelpunt vormen. En voorkom dat anderen mensen of zaken je hart stelen. En je leven beheersen.

Natuurlijk moet je je bezig houden met eten en drinken, met school en werk, met geld en gezondheid. Natuurlijk ben je bezig met je huwelijk, met je vrienden, je kinderen, je ouders, met je werkgever, je collega's en noem maar op. Natuurlijk baal je van het een en geniet je van het ander. Natuurlijk zijn sommige acties een succes en lopen anderen op een mislukking uit. Natuurlijk trap je in je valkuil, of heb je last van die van een ander.

Maar laat niets of niemand de plek van Jezus innemen. Maak er tijd voor. Zelf en samen. Om te luisteren, te bidden en te overdenken. Bekeer je van je afgoden, vraag vergeving voor je zonden, zoek de vernieuwing door de Geest van Christus.

Wat beslist over je leven, is je verhouding met Jezus. Hij spreekt de woorden van God. Ook naar jou: de liefde van God. Hij deelt uit van de Geest van God. Ook aan jou: het kennen van God. Hij heeft alle macht gekregen: jouw toekomst met God.

Maak je klaar voor de bruiloft. Zie jezelf als onderdeel van een stralende bruid. En geef je aan de bruidegom.

Het gaat om Jezus.

Amen.